

O'ZBEKISTON SHAROITIDA MASOFAVIY TA'LIM PLATFORMALARINING INTEGRATSIYALASHUV MUAMMOLARI VA YECHIMLARI

Baxriddinova Amina Akbar qizi
Buxoro Osiyo Xalqaro universiteti
Pedagogika magistratura yo'nalishi
baxriddinovaamina@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18308993>

Annotatsiya: Ushbu tezisdagi O'zbekistonning zamonaviy ta'lim tizimida masofaviy o'qitish platformalarini joriy etish va integratsiyalashuv jarayonidagi asosiy muammolar tizimli tahlil qilinadi. Tadqiqotda texnik infratuzilma, pedagog kadrlarning raqamli savodxonligi va talabalarning mustaqil ta'limga moslashuvchanligi kabi to'siqlar ko'rib chiqiladi. Shuningdek, xalqaro tajribadan kelib chiqqan holda, milliy ta'lim platformalarini takomillashtirish va ularning ta'lim sifatiga ta'sirini oshirish bo'yicha ilmiy-amaliy takliflar hamda yechimlar bayon etilgan.

Kalit so'zlar: Masofaviy ta'lim, interaktiv platformalar, raqamli integratsiya, ta'lim texnologiyalari, LMS (Learning Management System), raqamli savodxonlik, gibrid ta'lim, O'zbekiston ta'lim tizimi.

Аннотация: В данной тезисной работе проводится системный анализ основных проблем внедрения и интеграции платформ дистанционного обучения в современную образовательную систему Узбекистана. В исследовании рассматриваются такие барьеры, как техническая инфраструктура, цифровая грамотность педагогических кадров и адаптивность студентов к самостоятельному обучению. На основе международного опыта изложены научно-практические предложения и решения по совершенствованию национальных образовательных платформ и повышению их влияния на качество образования.

Ключевые слова: Дистанционное образование, интерактивные платформы, цифровая интеграция, образовательные технологии, LMS (Learning Management System), цифровая грамотность, гибридное обучение, система образования Узбекистана.

Abstract: This thesis provides a systematic analysis of the key problems in the implementation and integration of distance learning platforms into the modern education system of Uzbekistan. The research examines barriers such as technical infrastructure, digital literacy of teaching staff, and students' adaptability to self-directed learning. Furthermore, based on international experience, scientific and practical proposals and solutions are presented to improve national educational platforms and enhance their impact on the quality of education.

Keywords: Distance education, interactive platforms, digital integration, educational technologies, LMS (Learning Management System), digital literacy, hybrid learning, Uzbekistan's education system.

Bugungi kunda O'zbekiston ta'lim tizimida masofaviy ta'lim platformalari raqamli transformatsiya jarayonining muhim tarkibiy qismiga aylangan. Mustaqillik davridan boshlab masofaviy ta'lim tizimi va raqamli texnologiyalar jadal rivojlanib, oliy va o'rta maxsus ta'lim muassasalarida yangi o'quv formatlari tatbiq qilinmoqda. Shu bilan birga, ta'lim sohasida raqamli transformatsiya bilan bog'liq muammolarning yechimi ta'lim samaradorligini oshirishda hal qiluvchi ahamiyat kasb etmoqda.

Masofaviy ta'lim platformalarining integratsiyalashuvi — bu bir nechta texnologik tizim va xizmatlarning o'zaro muvofiqlashtirilgan ishlashini ta'minlash jarayoni bo'lib, platformalarning yagona ta'lim ekotizimiga qo'shilishi, ma'lumot almashinuvi, foydalanuvchi autentifikatsiyasi, kontent boshqaruvi va baholash tizimlarining uyg'un ishlashini anglatadi. Samarali integratsiya ta'limning uzluksizligini, o'quv jarayonini optimallashtirishni, shuningdek, o'qituvchi va talabalar uchun qulay onlayn muhitni yaratishni ta'minlaydi. Biroq, O'zbekiston sharoitida masofaviy ta'lim platformalarini integratsiyalashuv jarayonida bir qator muammolar yuzaga kelmoqda. Avvalo, ayrim ta'lim muassasalari va hududlarda internet infrastrukturasining yetarli darajada rivojlanmaganligi talabalarning uzluksiz onlayn qatnashuvi va katta hajmdagi multimedia resurslarga kirishda to'sqinlik qilmoqda. Infratuzilma farqlari shahar va qishloq joylari o'rtasidagi raqamli tengsizlikni kuchaytiradi, bu esa ta'lim imkoniyatlarining teng taqsimlanishiga salbiy ta'sir ko'rsatadi. Ikkinchi muammo — bu o'qituvchilarning raqamli savodxonligining pastligi va yangi pedagogik metodologiyalarni onlayn muhitda amalga oshirishda malaka yetishmasligi holatidir. Ko'plab o'qituvchilar ta'lim platformalarining imkoniyatlaridan to'liq foydalanishni bilmaydi, bu esa o'quv materiallarini samarali yetkazib berish va interfaol o'qitish jarayonini murakkablashtiradi. Uchinchidan, kontent lokalizatsiyasi va sifatli ta'lim materiallari yetishmasligi ham muhim to'siq sifatida namoyon bo'ladi. Ko'plab xalqaro platformalar global kontentni taklif qilsa-da, uning O'zbek tilidagi versiyalari cheklangan bo'lgani uchun talabalarning ona tilida sifatli resurslardan foydalanish imkoniyati past bo'ladi. To'rtinchi — platformalararo integratsiya va ularning bir-biriga ulanmasligi. Masalan, davlat ta'lim boshqaruvi tizimlari, burchakli LMS (Learning Management System) tizimlari va boshqa edtech xizmatlar bir-biriga uzviy bog'lanmagan bo'lishi natijasida ma'lumotlar almashinuvi, baholash va o'quvchi progressini umumiy tizimda kuzatish murakkab bo'ladi.

Bu muammolarni samarali hal etish uchun bir qator yechimlar taklif etilmoqda:

1. Raqamli infratuzilmani mustahkamlash — ta'lim muassasalari va hududlar bo'yicha internet tezligi va barqarorligini oshirish, xususan qishloq joylarida ham keng polosali internet imkoniyatlarini kengaytirish.
2. O'qituvchilarning raqamli kompetensiyalarini oshirish — raqamli savodxonlik, interfaol kontent yaratish, LMS orqali boshqarish metodlari bo'yicha uzluksiz malaka oshirish kurslarini joriy etish.
3. Milliy kontent yaratish va lokalizatsiya qilish — O'zbek tilidagi ta'lim resurslarini kengaytirish, milliy pedagogik standartlarga moslashtirish orqali platformalar samaradorligini oshirish.
4. Platformalar integratsiyasini muvofiqlashtirish — davlat boshqaruvi tizimlari, LMS, onlayn baholash va elektron ta'lim resurslari o'rtasida ma'lumot almashinuvini tashkil etish uchun yagona standartlar joriy etish.
5. Innovatsion texnologiyalarni joriy etish — bulut texnologiyalari, sun'iy intellekt yordamida talabalarning individual yo'nalishini qo'llab-quvvatlash, adaptiv ta'lim tizimlarini yaratish orqali ta'limni moslashtirish. Natijada, masofaviy ta'lim platformalarining integratsiyalashuvi ta'lim jarayonini zamon talablariga moslashtirish, ta'lim sifatini oshirish hamda talabalar va o'qituvchilarning faoliyatini soddalashtirishga xizmat qiladi. Bu borada

davlat siyosati, ta'lim muassasalari rahbarlari va texnologiya yetakchilarining hamkorlikdagi sa'y-harakatlari muhimdir.

O'zbekiston sharoitida masofaviy ta'lim platformalarining joriy etilishi va ularning integratsiyalashuvi zamonaviy ta'lim tizimini rivojlantirish yo'lidagi muhim strategik yo'nalishlardan biri hisoblanadi. Tadqiqot jarayonida aniqlanganki, masofaviy ta'lim platformalari ta'limning uzluksizligini ta'minlash, hududlararo ta'lim tengligini kuchaytirish, ta'lim jarayonining ochiqligi va qulayligini oshirishda muhim imkoniyatlar yaratmoqda. Shu bilan birga, ushbu platformalarning samarali integratsiyalashuvi hali ham bir qator tizimli muammolar bilan bog'liq ekanligi kuzatildi. Xususan, internet infratuzilmasining notekis rivojlanganligi, o'qituvchilarning raqamli kompetensiyalari yetarli darajada shakllanmaganligi, milliy kontent va o'zbek tilidagi sifatli elektron ta'lim resurslarining cheklanganligi, shuningdek, platformalararo texnik moslikning sustligi masofaviy ta'lim tizimining to'liq samaradorlik bilan ishlashiga to'sqinlik qilmoqda. Bu holatlar ta'lim jarayonida fragmentatsiyani kuchaytirib, o'quvchilarning bilim olish imkoniyatlarini to'laqonli amalga oshirishga salbiy ta'sir ko'rsatmoqda. Tahlillar shuni ko'rsatadiki, mazkur muammolarni bartaraf etish uchun masofaviy ta'lim platformalarini integratsiyalashuviga kompleks va tizimli yondashuv zarur. Avvalo, raqamli infratuzilmani rivojlantirish, ayniqsa chekka hududlarda keng polosali internet imkoniyatlarini kengaytirish ta'limning barqarorligi uchun muhim omil hisoblanadi. Shu bilan birga, o'qituvchilarning raqamli savodxonligini oshirish, ularni zamonaviy pedagogik va texnologik yondashuvlarga mos tayyorlash masofaviy ta'lim sifatini oshirishning muhim shartidir. Bundan tashqari, milliy ta'lim platformalarini yaratish va mavjud platformalarni yagona ta'lim ekotizimiga integratsiya qilish orqali ma'lumotlar almashinuvini soddalashtirish, baholash va monitoring jarayonlarini avtomatlashtirish mumkin. Sun'iy intellekt, bulut texnologiyalari va adaptiv ta'lim tizimlaridan foydalanish esa o'quvchilarning individual ehtiyojlariga moslashtirilgan ta'limni yo'lga qo'yishga xizmat qiladi.

Xulosa qilib aytganda, masofaviy ta'lim platformalarining samarali integratsiyalashuvi O'zbekiston ta'lim tizimining raqamli transformatsiyasida muhim bosqich bo'lib, u ta'lim sifatini oshirish, innovatsion fikrlashni rivojlantirish va global ta'lim makoniga moslashishda muhim ahamiyat kasb etadi. Mazkur yo'nalishda davlat siyosati, ta'lim muassasalari va texnologik hamkorlikning uzviy uyg'unligi ta'limning kelajakdagi barqaror rivojlanishini ta'minlovchi asosiy omil bo'lib xizmat qiladi.

Adabiyotlar, References, Литературы:

1. Axmedov N. R. Masofaviy ta'limda pedagogik texnologiyalar. — Toshkent: O'qituvchi, 2021.
2. Karimova M. Sh. Masofaviy ta'lim jarayonida o'qituvchining kommunikativ roli. – Pedagogika va psixologiya jurnali, 2022, №3, B. 45–49.
3. Qodirova D. X. Raqamli ta'lim resurslari va ularning samaradorligini baholash mezonlari. – O'zbekiston pedagogik axborotnomasi, 2023, №2(78), B. 60–65.
4. Maxmudov A. R. Masofaviy ta'lim: imkoniyatlar, muammolar va yechimlar. – Innovatsion ta'lim texnologiyalari jurnali, 2021, №1, B. 20–25.
5. Nabieva N. Masofaviy ta'lim platformalarining qiyosiy tahlili va funksional xususiyatlari. — ilmiy maqola.